

Com a sabadellencs,

- Què ha sigut Òmnium per (Catalunya i) Sabadell?
- Com has percebut la feina d'Òmnium els anys 80 i 90?
- Com expliqueu el creixement recent, en relació a la feina futura?

Agraït per la vostra invitació a recordar aquest 50 anys de vida, invitació que no he pogut defugir, malgrat explicar que no em sentia prou informat perquè el 1972, ja residia fora de Sabadell, i no vaig tornar fins el 1975, i, sobretot que soc un soci tardà d'Òmnium, perquè no me'n vaig fer fins el 2010 (però ja fa 12 anys!), quan la meua companya dels 5 anys d'universitat, la Muriel Casals, va accedir a la presidència, i vaig pensar que ja no podia esperar més, i que a casa hi havia d'haver dos socis. La Muriel va ser la persona que l'11 de setembre del 1965, quan jo tenia 18 anys, que vam coincidir al tren, em va dir si volia acompanyar-la, perquè anava sola, a la manifestació de passejar davant de l'estàtua de Rafel Casanovas, i em va tenir d'explicar, per vergonya meua, la història de l'11 de setembre, mentre passàvem una mica de por, perquè havien apagat totes les llums d'aquells carrers de l'Eixample de Barcelona. Això li havia ensenyat el seu pare quan hi portava les 3 filles petites.

I en relació al fet d'estar avui aquí, disculpeu-me la vanitat d'haver acceptat la invitació generosa d'en Jordi Carbonell. Però vaig pensar que el fet d'haver estat fa més de 50 anys a llocs com el barri de ca n'Oriach amb la revista i els estudis de la realitat i les necessitats primàries del barri i dels suburbis de Sabadell, a la Fundació Bosch i Cardellach (1967-1971), tan conservadora i força elitista, però alhora defensant la llengua i la memòria històrica, i una mica més tard al PSUC de Sabadell (1975-1980), amb una barreja tan enriquidora de persones de tots les barris de Sabadell i totes les professions, podia aportar, amb tota humilitat, això sí, alguna perspectiva d'on érem en aquells moments i **si vam fer prou** pels objectius de llengua-cultura- país. Furgar en aquells records m'ha esperonat, cert, però també m'ha anguniejat, pensant en la situació actual.

Així doncs començo amb els dos missatges que voldria deixar, i perquè si el moderador m'ha de tallar per parlar massa, ja quedaran dits:

- Primer. Que si Òmnium no existís a Catalunya i a Sabadell, s'hauria de crear, avui, per defensar els **valors de llengua – cultura- país**, perquè amb la Generalitat autonòmica no en tenim prou.
- Segon, desitjar llarga vida per a Òmnium a Catalunya i a Sabadell, perquè ajudi al nostre somni d'assolir la república catalana, i en paraules del llibret dels 50 anys **necessitem un estat que ens permeti preservar la nostra llengua, la nostra cultura i la nostra identitat**, sobretot ara que hem vist, amb tota cruesa, i des de fa massa anys ja, que l'estat en el que ens ha tocat estar, ens menysté, econòmicament i política, i ens vol assimilats i amb el cap cot. I això que avui se'm presenta tan clar, no ho veia igual fa 50 anys llargs.

- QUÈ HA SIGUT ÒMNIUM PER SABADELL (I CATALUNYA)?

En temps de la dictadura fosca i trista fins el 1978, després de 17 anys de la seva fundació a Catalunya i de 7 anys a Sabadell), Òmnium va servir per mantenir la flama del català, la democràcia, i la dignitat junt amb totes les altres entitats i grups polítics, participant en les iniciatives més importants.

I com a demostració voldria presentar -ne una de ben concreta de Sabadell de l'any 1975 (fa 47 anys!), amb la bona presidència d'Oriol Civil, lligada amb la Revista Ca n'Oriach, que va ser fundada el 1966 i va durar fins el 1978, després de més d'un centenar de números, i que va arribar a tenir una tirada de 1000 exemplars

mensuals, i que va fer d'òrgan oficiós de l'oposició democràtica i sobretot dels barris perifèrics, encara en condicions d'habitabilitat indignes.

A la Revista de Can Oriach (1966-1978) va sortir el primer article en català, al número 84 del 1974 (8 anys després del primer número), amb una entrevista al Raimon, seguit d'un article en castellà. Al número **87 de març- abril del 1975 (amb Franco encara viu) hi surt un comunicat d'Òmnium**, en català per suposat, adreçat a tot els Ajuntament de Catalunya demanant la catalanització de l'ensenyament, dels carrers i els noms dels municipis d'acord al nomenclàtor de l'Institut d'Estudis Catalans, de les comunicacions oficials, més recursos per l'ensenyament del català i la normalització de la senyera als edificis oficials. La carta va signada pel president Riera i el secretari Cendrós, i incorpora algun toc d'ironia, com la felicitació per si algun dels punts demanats estigui assolit al municipi. Al peu de la pàgina on es reproduïx la carta d'Òmnium hi ha els eslògans de ***VOLEM ELS AJUNTAMENTS I L'ESCOLA CATALANS I DEMOCRÀTICS*** al costat de 4 barres, que ja figuren a la portada d'aquest número de la revista.

Valentia demostrada, doncs, d'Òmnium i de la Revista en aquells moments de començaments del 1975, amb molta por en els darrers temps del dictador i de la dictadura, que encara tenien de ser sanguinaris del 27 de setembre del 1975, amb els afusellaments de militants del FRAP i ETA, i que en Raimon va venir a cantar a la Faràndula i el vam escoltar en silenci i dempeus.

El comunicat d'Òmnium forma part d'un treball on la revista va entrevistar a 6 persones demanant les opinions, on hi destaquen al president d'Òmnium Sabadell, Oriol Civil, contestant llarg en català, els regidors de l'ajuntament, Juan Brunet, contestant també en català, i Juan Sanmiquel, en castellà, i la d'un professor de català i escriptor, Ramon Bardes, amb contestes també ben assenyades i punyents, demanant que el Congrés de Cultura Catalana es digués Congrés de la Normalització de la Cultura Catalana. A sota de la carta d'Òmnium també hi ha el comentari de la revista, demanant que l'alcalde Burrull fes una declaració pública, contestant les diferents demandes. **Tot un document per a la història de Sabadell i de Catalunya, del 1975.**

La FBC va esperonar i participar en alguns debats ciutadans importants, com la conservació de la Casa Duran, el 1956, amb Miquel Crusafont al davant. enfrontant-se a l'alcalde Marçet, malgrat ser-ne l'avalador. En aquells moment la FBC deuria tenir un **centenar de membres**. Però, també és molt significatiu, i cal posar-ho en valor que una majoria dels membres fundadors d'Òmnium Sabadell eren membres de la Fundació, i això és tot un indicador d'obertura: que jo recordi, són Blanquer, qui en va ser el primer president, Martí, Padrós, Subirana i Trallero, és a dir, 5 de les 9 persones valentes i compromeses, que van tenir la iniciativa. Recordo, també, el perfil discret, moderat, però, sobretot, culte del Sr. Blanquer, dins de la Fundació. I ara vist en perspectiva, destaco l'encert que fos el primer president. **A Barcelona van ser persones de la burgesia que van fundar Òmnium, i a Sabadell, van tenir de ser gent de la cultura, perquè la burgesia no va tenir prou empenta cultural.**

Per estatuts el PSUC era un partit d'ideologia comunista, marxista -revolucionària, socialista, republicà, catalanista i federalista. Tot i aquests qualificatius tan pomposos, sí que haig de dir, d'entrada, que el PSUC d'aquells anys, va ser un model de cohesió social, on hi van poder conviure més que raonablement el català i el castellà, sense discriminacions (érem lectors de **Mundo Obrero del PCE, en castellà, i de Treball, en català**, així com a Nous Horitzons, la revista de discussió), i va treballar sincerament i fort pel retorn de la democràcia, la igualtat social i els drets nacionals a Catalunya, tant a la clandestinitat, amb sacrificis notable de presó dels seus militants, el PSUC va donar mostres sobrades de democràcia, sensatesa, ordre, treball responsable i sentit de país, que van ser precisament, en la meua opinió, les característiques expliquen que assolís una militància tan important, i sobretot, que estigués present a tots els estaments sindicals, socials i culturals de la Catalunya d'aquell moment. I el fet és que Toni Farrés va ser alcalde durant 20 anys, molts d'ells ja amb el PSUC dissolt. El PSUC de Sabadell, i em consta que arreu, va aconseguir una cohesió remarcable entre la gent de parla catalana i castellana, i entre gent de centre i de barri. El fet que més ho palesa és que la llista electoral a l'Ajuntament, encapçalada per Toni Farrés, s'intercalaven gent de centre i de barris perifèrics.

Una llàstima, però, que al lema aconseguit a l'Assemblea de Catalunya de ***Llibertat, Amnistia, i Estatut d'Autonomia***, es quedés aquí, el PSUC no aconseguís posar-hi també el ***dret d'autodeterminació***. De fet, el PSUC es definia com a federalista, molt lligat a les decisions del Partido Comunista espanyol.

El fet és que la majoria dels membres estats del PSUC que teníem el català com a llengua materna mantenim posicionaments independentistes, amb algunes excepcions remarcables, cal dir-ho, i que els que eren castellano-parlans aleshores, hi estan fortament a la contra, àdhuc els que s'han format a l'època de la immersió lingüística a l'escola.

Però d'aquests anys també haig de dir ***no vam fer prou a favor dels 3 eixos llengua- cultura- país, per haver treballat en castellà en el primer cas, per no haver-se implicat prou en l'oposició antifranquista, a la FBC, i per no haver arribat a demanar formalment el dret d'autodeterminació que portava als estatus.**

La fundació d'Òmnium del 1961 arriba després de la vaga de tramvies del 1957, i dels fets del Palau del 1960, amb l'empresonament de Jordi Pujol. I la de Sabadell, el 1972, arriba després de la vaga d'autobusos del 1964, els primers de maig al bosc de Can Deu, i la creació de CCOO, el 1966. El 1971, Aguilar i 4 companys del PSUC, van ser empresonats, per penjar les primeres senyeres als barris per l'11 de setembre. Per tant, les fundacions d'Òmnium arriben en el moment oportú, en el bullidor de l'oposició al règim, per la democratització i la llibertat del país, a Catalunya i a Sabadell, aprofitant escletxes i posant falques per aixecar les institucions i les activitats, com sempre hem sabut fer a Catalunya. Per això Òmnium creix fins els 12.000 socis, a l'any 2002, i que és tot un èxit!

COM HAS PERCEBUT LA FEINA D'OMNIUM ELS ANYS 80 I 90? Amb una visibilitat una mica ofegada per la bona feina de la Generalitat en els 23 anys de Pujol (1980- 2003),

Cal llegir el llibret dels 50 anys d'Òmnium a Sabadell (i comarca!) per veure que l'activitat d'Òmnium Sabadell és un no parar, amb el lideratge productiu de l'Ana Maria Aguiló. Hi destaca la Nit de Santa Llúcia del 1986 a Sabadell o els Premis d'Honor de les lletres catalanes a Catalunya, i a tota mena d'actes i activitats, com les classes i els viatges. A mi em sap molt greu no haver-hi estat.

Però des de la perspectiva de Catalunya, Òmnium no creix en nombre de socis, en aquestes dues dècades. En Jordi Porta, president d'Òmnium des del 2002 al 2010, al seu segon llibre de Memòries explica que l'entitat tenia abans del 2002, *uns 15.000 socis, però que cada any hi havia 500 baixes per defunció, (perquè) als joves d'avui no els interessava l'entitat, en paraules de l'anterior president *.

Però el cert és que en aquests 20 anys, els 80 i els 90, Òmnium ha estat com adormida i amb poca visibilitat pública, i sobretot amb estancament de socis. Quina podria ser la raó?. **Em permeto una hipòtesi agosarada.** En aquest anys, diria, que Òmnium **queda ofegat**, no sé si és la paraula, pel govern Pujol de 23 anys, perquè ja fa molta feina en la defensa de la dignitat del país, com la immersió lingüística, aprovada per unanimitat, i el país no s'atura, raonablement il·lusionat, crec, per a cada *nou peix al cove aconseguit*. I la ciutadania no s'engresca amb Òmnium, perquè creu que la nova Generalitat ja fa la feina.

A recordar també que a les eleccions del 2002 hi van haver batusses fortes amb dues maneres d'entendre el paper d'Òmnium i es van tenir de repetir les eleccions, pel problema del vot per correu, com també explica en detall en Jordi Porta. I per tant són uns anys difícils.

El president Pujol, va començar el 1980 i va acabar el desembre del 2003. Tots els 80 i els 90 i 3 anys més, són de presidència Pujol. I a recordar que després del 2003, amb el MHP Maragall, de gran record, va començar la discussió d'un nou Estatut i que ens tornarà a engrescar, perquè ens trobem amb les ribotades del nou Estatut al Congreso, quan havia estat aprovat pel 89% del nostre Parlament. Això explica, en la meva opinió, la recuperació d'Òmnium que està en el lideratge del pacte del Dret a decidir, i el creixement del 50% durant el lideratge de Jordi Porta fins el 2010, quan la Muriel Casals agafarà el relleu

Cal suposar que l'increment de 10.000 socis (un 50% més!) en 8 anys, segur que recull els efectes de la primera retallada de l'Estatut que es fa al Congreso de Diputados, entre el 2003 i el 2006. Després, amb la sentència de l'Estatut, el 2010, i la manifestació pujarem fins a 122.000, el 2018, i a 190.000, ara. **La conclusió no pot ser altre que és el posicionament a favor del somni de l'estat que ha engrescat a la gent que el compartíem, i que veu en Òmnium un entitat treballadora no partidista, tal com també ho explica en Jordi Porta.**

COM EXPLIQUEU EL CREIXEMENT RECENT EN VISTES A L'ACTIVITAT FUTURA D'ÒMNium?: hem d'anar a més, fins als 2 milions de votants independentistes?

Parlem de les xifres. El primer salt espectacular d'Òmnium és des dels 15.000 de 2002 als 22.000 socis que s'assoleixen al final de la presidència de Jordi Porta, el 2010, uns mesos abans de la primera gran manifestació del juliol del 2010. El segon és passar dels 22.000 als 122.000 Òmnium del 2018, a començaments dels judicis, que es va multiplicar per més de 5, i ja em corregireu amb les xifres. I l'altre salt espectacular és dels 122.000 del 2018, que jo vaig trobar, que devem a la Muriel Casals i a Jordi Cuixart, i a la col·laboració d'Òmnium en totes les manifestacions independentistes de les Diades (amb la primera del 2010, ja liderada per Muriel Casals, amb el lema *Som una nació, Nosaltres decidim*, amb l'assistència de tots els presidents de la Generalitat, inclosa la del president Montilla, als 190.000 (una mica més del 50%!)), des del 2018, en 4 anys. Al llibret històric, llegeixo el creixement dels darrers 4 anys ha estat de 40.000 enlloc dels 60.000 que tenia comptabilitzat, però les diferències no alteren l'argument.

En la meua opinió l'explicació que em demaneu és perquè ha materialitzat el lema de llengua- cultura- país, posant a davant la dignitat de país i el somni que sense independència (és a dir, un **país normal**, que ens va deixar dit la Muriel), sempre serem un país colonitzat / ocupat.

Quin és doncs el nostre sostre de socis: els 2 milions de votants independentistes, de la vegada que vam ser més votats, sense l'abstenció actual dels *700.000*. Podrien ser més comptant amb la gent de sensibilitat catalana o catalanista i que no vota partits independentistes. I atenció que hi ha un 20% aproximadament de persones castellano -parlants que voten independentisme (cas del barri de Ca n'Oriach). **Però àdhuc si es perdés la majoria independentista, Òmnium haurà de seguir treballant, encara més, per la defensa de la dignitat i l'eix país – llengua – cultura, i disculpeu el canvi que faig en l'ordre dels objectius fundacionals del 1961, fa 62 anys.**

Quan la Muriel va traspasar en aquell trist accident, l'entitat tenia, doncs, uns 122.000. I avui som prop de 190.000! I recordem que quan en Jordi Cuixart deia *no tengo ningún tipo de arrepentimiento por lo que he hecho, i lo volveria a hacer*, i es van començar a produir altes de socis a raó d'unes 1.500 per dia.

A Sabadell, avui, Òmnium és de les entitats més importants de la ciutat. Amb els 4.500 socis a la ciutat i uns 10.700, a l'entorn comarcal fins a Cerdanyola, arribant fins a Polinyà i Sentmenat, lògicament amb les veïnes, Barberà, Sant Quirze i Castellar, i que gairebé coincideix, amb el Partit Judicial de Sabadell, és una entitat molt important, encara que estigui lluny dels prop de 24.000 del Club Natació Sabadell, però supera de molt els prop de 2.300 socis de la Unió Excursionista de Sabadell (UES), i disculpeu si no soc prou just. No oblidem que hi ha entitats ben arraigades als barris com són les AAVV i les *vocalies de enterramiento*, que fan bona feina, i que no tinc els números d'afiliació.

		POB 2020	POB % s./CAT	Socis	% s/ Òmnium	Igual % CAT	Dif	Augment
53%	Entorn	248.016	3,2%	6.200	3,3%	6.074	- 126	-2%
47%	SBD	216.204	2,8%	4.500	2,4%	5.295	795	18%
		464.220	6,0%	10.700	5,6%	11.368	668	6%

Quines feines més podríem fer en la meua opinió?. Permeteu-me començar per unes xifres de població, per deformació professional. Als municipis de la territorial d'Òmnium, diguem-ne de la comarca de Sabadell, perquè també va ser l'àmbit de l'anomenat Pla Comarcal d'Urbanisme del 1978 (excepte Cerdanyola que anava amb el Pla Comarcal de Barcelona), ja som a la ratlla del mig milió de persones (unes 464.000, avui), i que el municipi de Sabadell, amb unes 216.000 persones ja estem superats per tota la resta de 248.000, on s'hi localitzen molts dels polígons industrials que ens donen feina, perquè tenim un terme municipal reduït, perquè només Cerdanyola, Ripollet i Barberà ja són prop de 139.000 persones. Així, doncs, ens repartim entre un 47% de població a Sabadell i un 53% a l'entorn. Som el 6% de la població de Catalunya (2,8% Sabadell i 3,2% l'entorn). I en relació als prop de 190.000 socis d'Òmnium a tot el país, què representem?. Doncs gairebé el mateix, perquè davant del 6% de la població, som el 5,6%. I això és així perquè l'entorn es situa en el mateix pes percentual i Sabadell queda una mica per sota. I també vol dir que per estar equilibrat en el conjunt de Catalunya, Sabadell hauria d'augmentar el nombre d'associats en 795 persones, és a dir, un 18% més dels actuals 4.500, en el conjunt dels 10.700 de tota la comarca. I si l'entorn ens dona el seu escreix 126 socis per estar equilibrat, caldria augmentar el conjunt en 668, en aquest exercici que he fet per deformació professional. És doncs una de les feines de futur, **convèncer a 668 persones per entrar a la**

família d'Òmnium, si volem estar equilibrats en el conjunt del país. Però com que sabem que estem en una comarca difícil en matèria de llengua- cultura- país, els resultats són una bona notícia.

Potser oferint més classes i activitats de llengua, història i cultura catalanes a cadascun dels barris dels nostres pobles, podrem eixamplar la nostre base. Gràcies per l'atenció. Ànims i endavant.

Joaquim Clusa

joaquim@clusa-oriach.cat

www.clusa-oriach.cat

	POB 2020
1 SLS	2.514
2 CST	24.659
3 ST	9.343
4 PiPS	14.917
5 PLNY	8.494
6 STQ	20.456
7 BD	12.228
8 BV	33.016
9 RP	39.139
10 CER	57.217
11 STPM	26.033
53% Entorn	248.016
47% SBD	216.204
	464.220